



אלא שהמאבק נגד דיין לא היה מצטמצם רק בו. בהכרח הוא היה מופנה גם נגד דמות שדרו לא רצה לפגוע בה: ראשי הממשלה גולדה מאיר. פרשת היחסים בין גולדה ודדו היא פרי שה סבוכה ומורכבת. יש כאלה הסבורים שהיא נקודת-המפתח שהכתיבה את כל צעדיו של דדו מאז פרש מתפקידו כ-רמטכ"ל.

מעבר להיכרות השטחית והרשמית התדקו היחסים בין השניים מאז מינויו של דדו כרמטכ"ל. תחילה התייחסה אליו גולדה בחשדנות ואילו הוא התייחס אליה בשמץ של זילזול שאנשי-צבא מקצועיים עלולים לחוש כלפי קשישה המנסה להבין בענייני

נוספים שהוא לא ידע אותם אפילו בשעת כהונתו כרמטכ"ל. יותר ויותר הסתבר לו כי הוא היה נתון בסנדביץ' בין שרי-הבי-טחון משה דיין שמעליו, לבין ראש אמ"ן אלי זעירא. מתחתיו, שלא העביר לידי-עתו כ-400 ידעו-מודיעין שרק חלק מהן היה בו כדי לשכנע בדבר סבירות פרוץ המלחמה. היו לדדו סיבות להאמין שמשג דיין ראה חלק מחומר מודיעיני זה שלא הגיע לידי.

אילו רצה יכול היה דדו לצאת במא-בק מרשים לטיהור שמו. מאבק מעין זה היה מתמקד בהטלת האחריות על האשם האמיתי במחדלים. שברח מאחריות אחרי שהתמוטט בעצם ימי המלחמה: שרי-הבי-

אמר השבוע: "הוא מצא את עצמו בודד במשא האחריות שהוטל על כתפיו, אך לא השלים עם כך שעליו, ועליו בלבד, הוטל משא כבד זה... הוא התפטר מתפקידו כ-רמטכ"ל ועמד באומץ-לב בלתי רגיל נר-כח מציאות שלא יכול היה לשנותה ועימה לא יכול היה להשלים".

מאחרי מישפטים אלה הסתתרה הטרגדיה של דדו. הוא לא יכול היה להשלים עם העול שגרמה לו ועדת אגרנט. הן "דו"ח הביניים שלה והן ב"ד"ח הסופי שלה, מתוך הליטות לטהר את משה דיין בכל מחיר.

דו"ח אגרנט, אחת השערוריות הלא-מיות ההיסטוריות, שכבר טופל בו בהר-

שעמד מלכת

ביטחון וצבא. בסרומים שונים, בעת דיונים בבעיות ביטחון שוטפות, היו דיעותיהם של משה דיין ודדו חלוקות. גולדה חשדה תחילה בדדו כי מאחורי שקוליו מסתתרות כוונות פוליטיות וכי הוא משמש בעצם כלי-שרת בידי יריביו של דיין בממשלה, כמו יגאל אלון למשל, כדי לחלוק על תפיסתו הדי-ביטחונית. עברו של דדו כיוצא פלמ"ח

טחון משה דיין. לדדו לא היו סנטימנטים לדיין. היה זה דיין שניסה בכל כוחו למנוע את קיי-דומו של דדו בשלבי הפיקוד העליון. הת-נגד בגלוי למינויו תחילה כראש אג"ם ואחר-כך כרמטכ"ל. היה זה דיין שדיכא את דדו כרמטכ"ל, התייחס אליו לא פעם בזלזול וגיסה להכתוב לו מדיניות בצורה כמעט טיראנית.

חבה ועוד ידובר בו, נראה לו כקישקוש גמור שניתן לקעקע את כל מסקנותיו ללא מאמץ. אבל יותר מאשר עצם צורת החקירה המעוותת של הוועדה ומסקנור-תיה שנראו לו כסילוף, פגעה בדדו ה-עובדה שהוועדה לא מצאה לומר אף מילה בשבחו גם באשר להחלטות ומהלכים ש-הצדק והצליח בהן.

בדו"ח הביניים שלה התייחסה הוועדה במישפטים ספורים לעמידת הברזל שלו בהמשך המלחמה ולניחול המלחמה ב-קור רוח ובתבונה עד למיפנה. אלא שהיא לא עשתה זאת בהערכה משלה, אלא בנר-סח: "מן המפורסמות הוא..." בדו"ח ה-סופי שלה לא היה כלול אפילו מישפט מעין זה.

דדו אמר בפירוש כי הוועדה נקטה שיטת איפה ואיפה כאשר החמירה עימו והגוימה בקביעת האחריות האישית שלו. אבל הוא לא אמר מדוע הוא סבור ש-הוועדה עשתה זאת. אלא שאם לא אמר את הדברים, אין פירוש הדבר שלא התיה לו עמדה ברורה וקבועה בנושא. אבל, כמו שאמר רבין, "הוא לא יכול היה לשנות את המציאות".

בלי סנטימנטים

למשה דיין

רמציאות היתה כזאת שדרו לא יכול היה להרשות לעצמו לפתוח ב-מאבק אישי, כדי לטהר את עצמו ולנקות את שמו מאותם הטאים שוועדת אגרנט הדביקה בו.

אילו רצה, היה מסוגל לעשות זאת. היה ברשותו חומר רב: הקלטות, מיסמכים, ועדויות, שהיה בהן כדי לקעקע, בצורה נחרצת וברורה לכל הדיוט, כמה ממס-קנות היסוד של ועדת אגרנט.

תוך כדי בדיקת חומר החקירה שהצ-טבר בפני הוועדה, נודעו לדדו פרטים



מי צוחק האחרון? הדרג הצבאי העליון במילחמת יוסי-הכיפורים, בדמותו של דדו (מימין) מול הדרג המדיני שיוצג עליידי משה דיין וגולדה מאיר. דדו נשא באחריות למישגים ולטעויות שנעשו. משה דיין וגולדה מאיר התחמקו מהם, הטילו למעשה את חלקם במחדל על דדו.



הפרופסור יגאל ידיו (מימין), מי שכיהן כאחד מחברי ועדת אגרנט שחקרה את מחדלי מילחמת יוסי-הכיפורים והינחה את מסקנותיה שעשו עוול לדדו, צופה באלופי צה"ל הנושאים את ארונו של הרמטכ"ל התשיעי, נראים בתמונה (מימין לשמאל), רב-אלוף גור, אלוף שלמה ענבר, רב-אלוף (מיל.) צבי צור, האלוף בני פלד והאלוף שלמה גזית.



וכחיך השומרה-צעיר לשעבר, בעל דיעות יוניות, סייע לחיזוק תדמית זו.

אולם יותר ויותר הפשירה החשדנות של גולדה ככל שלמדה להכיר את דדו מקרוב. הקסם האישי שלו וכנותו, קנו לבסוף גם אותה ופעמים רבות היא התיצבה לצידו במחלוקות עם דיין, גם אם אלה נשארן במיסגרת חילוקי הדעות המקצועיים, שאין בהם פגיעה בלויאליות של הרמטכ"ל כלפי שרי-הביטחון שמעליו.

גולדה

התאהבה בדדו

רמיוחמת יוסי-הכיפורים, אחרי מהלכי הפתיחה הגרועים, כשדרו הית-גלה כצוק סלע איתן מול התמוטטות של דיין, העמיקו הקשרים בין דדו וגולדה. למעשה הוא הביא בפניה את כל ההכרעות החשובות של המלחמה. הוא היה מציג בפניה עמדה ודיעה אחת. סגנו, טליק, היה מציג לעיתים דיעה נוגדת. דיין היה נימנע מלהתערב, נשאר במיסגרת "העצות ה-מיניסטריאליות שלו". גולדה קיבלה תמיד את ההכרעות לפי הצעותיו של דדו. למרות שלא הבינה דבר בעניינים צבאיים, היא למדה מנסיונה ערב המלחמה כאשר שמעה בעצת דיין וסירבה לקבל את עצת דדו לגייס את המילואים בהיקף ניכר.

אנשים שהיו עדים ליחסים שהרקמו ב-מהלך המלחמה בין גולדה ודדו העידו: "היא ממש התאהבה בו". דדו, שמילדות חי ללא הורים וללא מישפחה, חש ביהס זה והחזיר לה ביחס דומה.

וכך, למרות שידע כי היא אחראית אולי יותר ממנו לכמה מהמחדלים שנעשו ערב המלחמה, הוא לא יכול היה, מבחינה אמר-ציונאלית לצאת נגדה ולהאשימה.

כמה מירידי טוענים אומנם ההיפך. הם אומרים שדווקא בשל מערכת היחסים ה-מיוחדת הזאת יכול היה דדו לצאת נגד גולדה בקלות יותר מאשר נגד דיין. ר-הראייה: הוא עשה זאת כבר, בהוצאה ה-פומבית היחידה שנשא, במיסגרת הסימי-פוזיון הצבאי בירושלים, לפני כחצי שנה.

אלא שאו, כבר היה דדו בעיצומו של תהליך אחר, לפני שנתיים הוא בחר לקבל עליו את הדין באצילות-נפש נדירה, מסי-